

2020/2086(INI)

13.1.2021

VÉLEMÉNY

az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság részéről

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

az UNCRPD-egyezmény fényében a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelv végrehajtásáról (2020/2086(INI))

A vélemény előadója: Lucia Ďuriš Nicholsonová

PA_NonLeg

JAVASLATOK

Az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság felkéri a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi módosításokat:

1. emlékeztet arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (UNCRPD) – amelynek az EU is részes fele – célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes körű és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi személy számára, függetlenül attól, hogy milyen hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással élnek; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény ratifikálásával az EU és tagállamai csatlakoztak a fogyatékossgal élő személyek jogainak fenntartására, valamint a társadalomba és az aktív foglalkoztatásba történő bevonásukra irányuló, nemzetközi szinten elfogadott erőfeszítésekhez; kiemeli, hogy az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) szerint az egyezmény valamennyi tagállam és maga az EU általi ratifikálása jelentős mérföldkövet jelent, ugyanakkor azonban továbbra is fennállnak eltérések az egyezményben vállaltak és a kézzelfogható valóság között¹;
2. felszólítja az EU-t és tagállamait a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének ratifikálására;
3. kiemeli, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartája – amely az EU és a tagállamok számára az uniós jog végrehajtásakor jogilag kötelező érvényű – is rögzíti a fogyatékossgal élő személyeknek az olyan intézkedésekhez való jogát, amelyek az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célozzák; emlékeztet arra, hogy az EU-nak és tagállamainak tiszteletben kell tartaniuk a Chartában foglalt jogokat, és be kell tartaniuk az abban foglalt elveket, valamint elő kell mozdítaniuk a Charta alkalmazását; hangsúlyozza, hogy javítani kell a Chartával kapcsolatos tudatosságot és tájékoztatást;
4. hangsúlyozza, hogy azáltal hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 19. cikke rögzíti az önálló élethez és a közösségbe való bevonáshoz való jogot, egyesíti az egyenlőség, az autonómia és a befogadás elveit; a fogyatékossgal élő személyek számára biztosított életkörülmények és támogató intézkedések tekintetében felszólít egy olyan rendszerre való áttérésre, amely szavatolja a társadalmi részvételt, felszámolva az intézményi és egyéb szegregációs környezetet; felkéri a tagállamokat, hogy az intézményi kitagolásra irányuló stratégiáikba illesszenek be meghatározott időkeretet tartalmazó konkrét célokat, azokat megfelelően finanszírozzák, valamint dolgozzanak ki mechanizmusokat az illetékes hatóságok közötti hatékony koordináció biztosítására a különböző közigazgatási ágazatokban és szinteken²;
5. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek társadalmi részvételének és munkaerőpiachoz való hozzáféréseinek egyik szükséges előfeltétele az inkluzív és

¹ Az alapvető jogokról szóló 2019. évi FRA-jelentés

² FRA, *From institutions to community living for persons with disabilities: perspectives from the ground*, (Az intézményekből a közösségben folytatott életig – helyi kilátások a fogyatékossgal élők számára)

emberi jogokon alapuló megközelítést alkalmazó oktatás;

6. úgy véli, hogy az egyenlőség előmozdítása a foglalkoztatás és a munkavégzés területén csak akkor lehet hatékony, ha a megkülönböztetés ellen az élet minden területén átfogóan küzdenek mind európai, mind nemzeti szinten; kiemeli, hogy az észszerű alkalmazkodás és az akadálymentesség kulcsfontosságú elemei a fogyatékossgal élő személyekre is kiterjedő szakpolitikák kialakításának, amint azt az ENSZ fogyatékossgal élő személyek jogaival foglalkozó különleges előadója is elismerte³;
7. felkéri a tagállamokat, hogy maradéktalanul hajtsák végre az akadálymentesítéssel kapcsolatos uniós jogszabályokat; úgy véli, hogy meg kell szüntetni az akadálymentesség fizikai, szabályozási, digitális, logisztikai és társadalmi akadályait; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el akadálymentesítési és egyetemes tervezési szabványokat a környezet, a programok, a szolgáltatások és a termékek tekintetében, amelyeket a fogyatékossgal élő személyekkel és az őket képviselő szervezetekkel konzultálva kell elfogadni; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni kutatást és innovációt az akadálymentes technológiák területén, amelyeket a társadalmi és kulturális tevékenységekre és a munkafolyamatokra – beleértve a távmunka lehetőségeinek kiszélesítésére irányuló megoldásokat is – alkalmaznak a fogyatékossgal élő személyek társadalomban való részvételének és a foglalkoztatáshoz való hozzáféréseinek megkönnyítése érdekében;
8. aggodalmát fejezi ki a fogyatékossgal élő személyek, különösen a vakok és a siketek, az értelmi fogyatékossgal vagy autizmus spektrumzavarral élő személyek tájékoztatáshoz és kommunikációhoz való hozzáféréseinek jelentős akadályai miatt; emlékeztet arra, hogy az információk fogadásával és közlésével, valamint az információs és kommunikációs technológiák használatával kapcsolatos egyéni képességek közötti különbségek egyenlőtlenségeket gerjesztő tudásbeli szakadékot jelentenek; kéri hozzáférhető és felhasználóbarát kommunikációs eszközök, módok és formátumok használatának előmozdítását;
9. sajnálja, hogy az uniós jog a munkahelyen és a foglalkoztatáson kívül nem védi meg az egyéneket a fogyatékossgal alapuló megkülönböztetéssel szemben;
10. sürgeti a Tanácsot, hogy oldja fel az egyenlőségről szóló horizontális irányelvre irányuló javaslattal kapcsolatos tárgyalások útjában álló akadályokat, mert ez az irányelv a horizontális megközelítés révén lehetővé tenné, hogy a megkülönböztetés elleni védelem a foglalkoztatás és a munkavégzés területén kívülre is kiterjedjen;
11. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény tiltja a tág értelemben vett megkülönböztetést, beleértve az észszerű alkalmazkodás megtagadását, valamint a többszörös és interszekcionális megkülönböztetést, amelyek háttérben különböző okok kombinációja áll; felhívja a figyelmet a fogyatékossgal élő nők különösen kiszolgáltatott helyzetére, és sürgeti, hogy az Unió és a tagállamok mielőbb ratifikálják az isztambuli egyezményt; emlékeztet arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény a tagállamok által szükség

---

³ Catalina Devandas-Aguilar, a fogyatékossgal élő személyek jogaival foglalkozó különleges előadó nyilatkozata a Közgyűlés 71. ülészakán, New York, 2016. október 26., <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20764>

esetén végrehajtandó pozitív diszkriminációs intézkedésekről is rendelkezik, amelyek konkrét ösztönzőket foglalhatnak magukban a foglalkoztatás területén⁴;

12. felszólít az uniós jog és szakpolitikák horizontális és átfogó felülvizsgálatára a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezménynek való teljes körű megfelelés biztosítása érdekében;
13. hangsúlyozza, hogy az új migrációs és menekültügyi paktumba konkrét és megfelelő rendelkezéseket kell beépíteni annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek szükségleteit minden eljárás minden szakaszában helyesen kezeljék;
14. felhívja a figyelmet a fogyatékossgal élő személyek készségeivel és képességeivel kapcsolatos előítéletek elleni küzdelem fontosságára annak érdekében, hogy ne érje őket ilyen előítéletek miatt megkülönböztető bánásmód; kiemeli, hogy egyes fogyatékossgal élő személyek további és sajátos akadályokkal szembesülhetnek a fogyatékossgal és más tényezők – többek között társadalmi-gazdasági tényezők – kombinációja miatt; hangsúlyozza e tekintetben, hogy interszekcionális és holisztikus életciklus-alapú szemléletre van szükség a megbélyezés, a társadalmi kirekesztés és a szegénység megelőzése érdekében; átfogó figyelemfelkeltő kampányokat szorgalmaz a fogyatékossgal élő személyek társadalomhoz való hozzájárulásának hangsúlyozása érdekében a széles körű nyilvánosság, a szülők és a gyermekek, valamint a köztisztviselők és a szakemberek számára; kiemeli, hogy a média fontos szerepet játszhat a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos információk terjesztésében, és hozzájárulhat a nyilvánosság e személyekkel kapcsolatos hozzáállásának javításához;
15. hangsúlyozza, hogy a „fogyatékossgal” fogalmának közös, uniós szintű meghatározására van szükség az uniós politika valamennyi területén, beleértve a vonatkozó kulcsfontosságú terminológiai meghatározásokat is; megjegyzi, hogy az uniós tagállamok között nincs kölcsönös elismerés a fogyatékossgal stáust illetően; felhívja a Bizottságot a fogyatékossgal stáust kölcsönös elismerésére irányuló további fellépések és lehetséges intézkedések megfontolására a fogyatékossgal élő személyek szabad mozgásának megkönnyítése érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy ösztönözze a tagállamok részvételét az uniós fogyatékossgal igazolvány önkéntes kölcsönös elismerési rendszerében;
16. üdvözlí a fogyatékossgal élők jogaira vonatkozó, a 2021–2030 közötti időszakra szóló uniós stratégia beépítését a Bizottság 2021. évi munkaprogramjába; kitart amellett, hogy a jövőbeli stratégiának a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény teljes körű végrehajtására kell összpontosítania, és tükröznie kell a nyilvános konzultáció eredményét, amelyet a Bizottság annak előkészítése előtt folytatott; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény végrehajtásának biztosításához elengedhetetlen a hatóságokkal, a szervezetekkel és a civil társadalommal európai, nemzeti és helyi szinten folytatott együttműködés; hangsúlyozza, hogy „a fogyatékossgal élő személyek ügyében a fogyatékossgal élő személyek bevonása nélkül semmi sem történhet” elvet minden döntéshozatali folyamatban alkalmazni kell; ösztönzi a tagállamokat és az uniós intézményeket, hogy biztosítsanak megfelelő finanszírozást a fogyatékossgal élő

---

⁴ A Fogyatékossgal Élő Személyek Jogainak Bizottsága, 6. sz. általános megjegyzés (2018) az egyenlőségről és a megkülönböztetésmentességről.

személyeket képviselő szervezetek számára, és fokozzák a velük való együttműködést;

17. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy értelmi vagy pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek a jogaik gyakorlása során számos jogi, intézményi, kommunikációs és társadalmi akadályba ütköznek, amelyek megakadályozzák őket abban, hogy szavazzanak, jelöltként induljanak közhivatal betöltésére, gyakorolják polgári részvételüket, vagy egyszerűen beleszólhassanak saját életük alakításába; ösztönzi a tagállamokat, hogy tegyenek azonnali intézkedéseket jogi keretük megreformálására annak biztosítása érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek az élet minden területén másokkal azonos jogképességgel rendelkezzenek, összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 12. cikkével, és emlékeztet arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek politikai jogait és annak lehetőségét, hogy e jogokat másokkal azonos alapon élvezhessék, a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 29. cikkével összhangban garantálni kell;
18. felhívja a tagállamokat, hogy integrált megközelítés révén kezeljék a fogyatékossgal élő gyermekekkel szembeni megkülönböztetést és erőszakot, elismerve, hogy nagyobb a kockázata annak, hogy ők ilyen viselkedés áldozataivá válnak; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő gyermekek hangját képviselni kell a velük foglalkozó jogszabályok, politikák, szolgáltatások és intézkedések kidolgozása, végrehajtása és nyomon követése során;
19. sajnálja, hogy a fogyatékossgal élő személyek esetében jelentősen nagyobb a kizsákmányolás, az erőszak és a bántalmazás kockázata⁵; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az áldozatok jogaival és a jogorvoslat lehetőségeivel kapcsolatos tudatosság még nem alakult ki, valamint hogy a megkülönböztetés minden formájának és a fogyatékossgal élő személyek alapvető jogai megsértésének bejelentési aránya alacsony; hangsúlyozza, hogy az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) szerint az alacsony bejelentési arány jelentős mértékben magyarázható a fogyatékossgal élő személyek azon félelmével, hogy a hatóságok nem veszik komolyan őket⁶; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gondoskodjanak célzott kapacitásépítési erőfeszítésekről valamennyi érintett hatóság és szakmabeli szereplő számára annak biztosítása érdekében, hogy elfogadják a fogyatékossgal alapvető jogokon alapuló megközelítést; úgy véli, hogy meg kell erősíteni az egyenlőséggel foglalkozó nemzeti szerveket, és javítani kell az igazságszolgáltatáshoz és az igazságszolgáltatáson kívüli mechanizmusokhoz való hozzáférést, többek között kiigazított segítségnyújtási és megfelelő kommunikációs módszerek, valamint a gyakran elhúzódó és összetett jogi eljárások egyszerűsítése által;
20. sajnálja, hogy a fogyatékossgal élő személyek által tapasztalt megkülönböztetést és kirekesztést a Covid19-világjárvány tovább súlyosbította, különösen az intézményekben élő személyek esetében⁷; hangsúlyozza, hogy nagy szükség van pszichoszociális

⁵ Európa Tanács, *Freedom from exploitation, violence and abuse of persons with disabilities - Contribution to the Council of Europe Strategy on the Rights of Persons with Disabilities*, 2017. (A fogyatékossgal élő személyek kizsákmányolástól, erőszaktól és bántalmazástól való mentessége – Hozzájárulás az Európa Tanács fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló stratégiájához)

⁶ EBESZ, *Hate Crime Reporting*, 2015 (Gyűlölet-bűncselekmények bejelentése), és EBESZ-ODIHR, *Factsheet on hate crime against people with disabilities*, 2017 (Tájékoztató a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni gyűlölet-bűncselekményekről)

⁷ FRA, *Coronavirus pandemic in the EU – Fundamental rights implications bulletins*, 2020 (Koronavírus-

támogatásra és az önrendelkezés elősegítésére az elszigeteltség hatásaival szembeni és a családon belüli erőszak fokozódása elleni küzdelemhez, amely különösen kihat a fogyatékossgal élő személyekre⁸; aggodalmát fejezi ki e tekintetben a hatóságok elégtelen beruházásai és tétlensége miatt; célzott erőfeszítésekre szólít fel annak érdekében, hogy megfelelő egyéni védőeszközöket biztosítsanak az ápolási-gondozási és támogatási szolgáltatások szakemberei és felhasználói számára annak érdekében, hogy e szolgáltatásokat biztonságos környezetben folytathassák; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés keretében (CRII és CRII +) mozgósítsanak alapvető beruházásokat és erőforrásokat a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményvel és a szociális jogok európai pillérének elveivel összhangban nyújtandó ellátási és támogatási szolgáltatások folytonosságának biztosítása érdekében;

21. hangsúlyozza, hogy a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalhoz a fogyatékossgal kapcsolatos megbízható, lebontott és összehasonlítható adatok gyűjtésére van szükség a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményvel összhangban; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szakpolitika végrehajtását nem kísérik átfogóan eredménymutatók révén; javasolja, hogy az előrehaladást konkrét és aktualizált célok alapján mérjék fel, amelyeket az Eurostat munkája alapján uniós szinten állapítanak meg; kitarat emellett, hogy a nyomon követésbe be kell vonni egy független szervezetet, amelynek fogyatékossgal élő személyek is tagjai; sürgeti a tagállamokat, hogy az egyenlőségre vonatkozó adatokat az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó uniós jogszabályokkal teljes összhangban dolgozzák fel.

---

világjárvány az EU-ban – Közlemények az alapvető jogokra gyakorolt hatásokról); Inclusion Europe, *Neglect and discrimination. Multiplied - How Covid-19 affected the rights of people with intellectual disabilities and their families*, 2020 (Mellőzés és megkülönböztetés – Milyen hatással volt a Covid19 az értelmi fogyatékossgal élők és családjaik helyzetére)

⁸ ENSZ, *Szakpolitikai tájékoztató: A Disability Inclusive Response to COVID-19*, 2020. május (A fogyatékossgal élőköt figyelembe vevő válasz a Covid-19-re)

**INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT
BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL**

Az elfogadás dátuma	12.1.2021
A zárószavazás eredménye	+ : 53 - : 4 0 : 7
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Magdalena Adamowicz, Malik Azmani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Livia Járóka, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoş Tudorache, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Nathalie Loiseau, Sira Rego, Miguel Urbán Crespo, Hilde Vautmans, Petar Vitanov

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

53	+
EPP	Magdalena ADAMOWICZ, Vladimír BILČÍK, Vasile BLAGA, Ioan-Rareş BOGDAN, Lena DÜPONT, Andrzej HALICKI, Balázs HIDVÉGH, Livia JÁRÓKA, Jeroen LENAERS, Lukas MANDL, Nuno MELO, Roberta METSOLA, Nadine MORANO, Emil RADEV, Paulo RANGEL, Ralf SEEKATZ, Tomas TOBÉ, Javier ZARZALEJOS
S&D	Katarina BARLEY, Pietro BARTOLO, Caterina CHINNICI, Maria GRAPINI, Sylvie GUILLAUME, Evin INCIR, Marina KALJURAND, Łukasz KOHUT, Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR, Javier MORENO SÁNCHEZ, Birgit SIPPEL, Petar VITANOV, Bettina VOLLATH, Elena YONCHEVA
RENEW	Malik AZMANI, Sophia IN 'T VELD, Fabienne KELLER, Nathalie LOISEAU, Maite PAGAZAURTUNDÚA, Michal ŠIMEČKA, Ramona STRUGARIU, Dragoş TUDORACHE, Hilde VAUTMANS
GEENS/EFA	Patrick BREYER, Saskia BRICMONT, Damien CARÊME, Alice KUHNKE, Terry REINTKE, Tineke STRIK
THE LEFT	Clare DALY, Cornelia ERNST, Sira REGO, Miguel URBÁN CRESPO
NI	Laura FERRARA, Martin SONNEBORN

4	-
ID	Nicolas BAY, Jean-Paul GARRAUD, Marcel de GRAAFF
ECR	Assita KANKO

7	0
ID	Nicolaus FEST, Peter KOFOD, Annalisa TARDINO
ECR	Joachim Stanisław BRUDZIŃSKI, Jorge BUXADÉ VILLALBA, Nicola PROCACCINI, Jadwiga WIŚNIEWSKA

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás